

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 5CoP/7/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3822202407
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 04. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Erika Zajacová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2023:3822202407.1

Rozhodnutie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eriky Zajacovej a členov senátu JUDr. Gabriely Janákovej a JUDr. Denisa Vékonyho vo veci starostlivosti súdu o maloletú Z. N., nar. XX.XX.XXXX, v konaní zastúpenej kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Prievidza, dieťa rodičov: matky G. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom W. XXX/X, D.-N., a otca S. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. XXX/XX, M., zastúpeného Advokátskou kanceláriou Szarszoi, s.r.o., so sídlom Bakossova 14464/3C, Banská Bystrica, v právnej veci navrhovateľky S. N., nar. XX.XX.XXXX, zastúpenej G. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom W. XXX/X, D.-N., proti otcovi S. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. XXX/XX, M., zastúpenému Advokátskou kanceláriou Szarszoi, s.r.o., so sídlom Bakossova 14464/3C, Banská Bystrica, o návrhu matky na zvýšenie výživného a návrhu otca na zníženie výživného, na odvolanie otca proti rozsudku Okresného súdu Prievidza zo dňa 26. októbra 2022, č.k. 6P/28/2022-102, takto

rozhodol:

- I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.
- II. Žiaden z účastníkov **n e m á** nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. návrh otca na zníženie výživného zamietol. Výrokom II. zvýšil vyživovaciu povinnosť otca S. N., nar. XX.XX.XXXX na maloletú S. N., nar. XX.XX.XXXX, t.č. počnúc 18.08.2022 plnoletú, zo sumy 85 eur mesačne na sumu 170 eur mesačne, počnúc 01.06.2022, ktoré výživné je otec dieťaťa povinný za dobu jej maloletosti zaplatiť k rukám matky G. N., nar. XX.XX.XXXX a počnúc plnoletosťou dieťaťa je povinný platiť výživné v sume 170 eur mesačne k rukám navrhovateľky S. N., nar. XX.XX.XXXX, ktoré výživné je povinný platiť mesačne vždy vopred, najneskôr do 15. dňa v mesiaci. Výrokom III. nedoplatok na výživnom z titulu zvýšenia výživného za čas od 01.06.2022 do plnoletosti dieťaťa do 18.08.2022 v sume 170 eur súd otcovi dieťaťa povolil zaplatiť k rukám matky dieťaťa v mesačných splátkach po 20 eur počnúc právoplatnosťou tohto rozhodnutia až do zaplatenia, pod stratou výhody poskytnutých splátok pri nezaplatení dvoch splátok. Výrokom IV. nedoplatok na výživnom z titulu zvýšenia výživného za čas od 18.08.2022 do rozhodnutia vo veci v sume 340 eur súd otcovi dieťaťa povolil zaplatiť k rukám navrhovateľky S. N., nar. XX.XX.XXXX, v mesačných splátkach po 20 eur spolu s bežným výživným počnúc právoplatnosťou tohto rozhodnutia až do zaplatenia, pod stratou výhody poskytnutých splátok pri nezaplatení dvoch splátok. Výrokom V. zvýšil vyživovaciu povinnosť otca S. N., nar. XX.XX.XXXX, na maloletú Z. N., nar. XX.XX.XXXX, zo sumy 70 eur mesačne na sumu 140 eur mesačne, počnúc 01.06.2022, ktoré výživné je otec dieťaťa povinný platiť mesačne vždy vopred, k rukám matky G. N., nar. XX.XX.XXXX, ktoré výživné je povinný platiť mesačne vždy vopred, najneskôr do 15. dňa v mesiaci. Výrokom VI. nedoplatok na výživnom z titulu zvýšenia výživného za čas od 01.06.2022 do rozhodnutia vo veci v sume 420 eur súd otcovi dieťaťa povolil zaplatiť k rukám matky maloletého dieťaťa v mesačných splátkach po 20 eur spolu s bežným výživným počnúc právoplatnosťou tohto rozhodnutia až do zaplatenia, pod stratou výhody poskytnutých splátok pri nezaplatení dvoch splátok. Výrokom VII. zmenil rozhodnutie Okresného súdu Prievidza zo dňa

23.10.2015, č.k. 13P/35/2015-57, právoplatným dňa 29.10.2015, v časti určenia výživného na maloleté deti. Výrokom VIII. vyslovil, že žiaden z účastníkov konania nemá nárok na náhradu trov konania.

2. V odôvodnení rozhodnutia súd uviedol, že matka sa podaným návrhom domáhala zvýšenia vyživovacej povinnosti otca k maloletej a navrhovateľke (v čase podania návrhu maloletej), otec naopak žiadal o zníženie výživného. Súd prvej inštancie z vykonaného dokazovania zistil, že naposledy bola zvyšovaná vyživovacia povinnosť otca voči deťom rozsudkom Okresného súdu Prievidza sp. zn. 13P/35/2015 zo dňa 23.10.2015, právoplatným dňa 29.10.2015, tak, že výživné bolo u maloletej S. zvýšené zo sumy 45 eur na sumu 85 eur a u maloletej Z. zo sumy 40 eur na sumu 70 eur. V čase posledného rozhodnutia bola navrhovateľka S. žiačkou piateho ročníka Základnej školy v D. N. a maloletá Z. navštevovala materskú školu. Matka s deťmi bývala v 2 izbovom obecnom byte s nákladmi na bývanie cca 210 eur, pracovala v spoločnosti Rialto s príjmom 495,24 eur mesačne a otec detí v spoločnosti Global s.r.o s príjmom cca 500 eur mesačne. Matka detí vo svojej výpovedi uviedla, že od posledného rozhodovania nastala zmena pomerov v tom, že navrhovateľka S. je od septembra 2022 tretiačkou Gymnázia v A., maloletá Z. je od septembra 2022 piatačka ZŠ D. - N.. Matka pracuje v Lova Nitrianske Pravno, kde má príjem cca 800 eur mesačne, býva v trojizbovom obecnom byte, s čím má spojené náklady na nájomné 352,75 eur, elektriku 30 eur, káblovú TV 6,99 eur, RTVS 4,64 eur, plyn 12 eur, internet 6,50 eur, telefón 23 eur mesačne, pôžičky 700 eur od priateľov, kde mesačná splátka je 100 eur, sporenie 30 eur mesačne, poisťky 71,80 eur mesačne. Maloletá Z. navštevuje 5. ročník ZŠ, náklady má na tanečný krúžok vo výške 10 eur mesačne, dramatický krúžok 8 eur mesačne, školné 15 eur, pracovné zošity SJ 4,40 eur, MAT 3,10 eur, GEG 3,80 eur, cestovné do ZUŠ 16,76 eur mesačne, dejepisná exkurzia 15 eur, operné predstavenie 10 eur, exkurzia Cosmos Discovery 22 eur, príprava na testovanie 5 eur a ďalšie náklady primerané veku maloletej. Navrhovateľka S. je od 18.08.2022 plnoletá, navštevuje 3. ročník Gymnázia v A., kde sa hradí poplatok ZRŠ 20 eur, stužková 10 eur, exkurzia SJL 10 eur, výstava Akadémia 18 eur, učebnica ANJ 30 eur, doplatky na bezpečkové potraviny, cestovné 21-27 eur, divadelné predstavenie 3 eur, kariérne poradenstvo 5 eur a ďalšie náklady spojené s hygienou, ošatením a obuvou. Otec vo výpovedi uviedol, že výživné v určenej výške si plní. Nad rámec určeného výživného im vždy niečo dá, keď ho prídu pozrieť. Väčšinou im dám sladkosti, keď im dal oblečenie, bolo mu to vrátené. K sviatkom, k narodeninám alebo k Vianociam sa snaží dať niečo, ale keď nemá z čoho, tak im nedá. Otec je zamestnaný vo Váhostave s.r.o, pracovnú dobu má dohodnutú na 2-3 hodiny, zabezpečuje konzultácie ohľadom vody, kúrenia, je vyučený inštalatér. Prácu inštalatéra nevykonáva z dôvodu sťažných zdravotných podmienok. Nie je ID ani DIČ. Príjem má 200 eur netto, 300 eur brutto. Býva v maminom dvojizbovom dome s manželkou a dvomi deťmi. Maloleté deti sú vo veku 5 rokov, rok a pol. Manželka je na rodičovskom príspevku 330 eur. Náklady má na bývanie, a to plyn 100 eur, elektrika a voda 113 eur, mobil 50 eur mesačne, náklady na deti sú: školné 35 eur, poisťky 25 eur životné so sporením, má dlžoby u známych a v bankách. Dlžný je aj rodičom 3.800 eur, spláca auto rok výroby 2006 Nisan. Otec je starobný dôchodca, je vlastníkom firmy Global a riaditeľom je brat. Vo firme otca nezamestnajú, pretože je s nimi povadený.

3. Uvedené skutočnosti súd posúdil podľa ust. § 62 ods. 1, 2, 5, § 75 ods. 1, § 78 ods. 1, 3 Zákona o rodine. Vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že naposledy bolo o vyživovacej povinnosti rozhodnuté rozsudkom tunajšieho súdu č.k. 13P/35/2015-57 zo dňa 23.10.2015. Otec detí sa do súčasnej nepriaznivej situácie, od ktorej odvodzuje jeho zmenu pomeru podstatnú na zníženie vyživovacej povinnosti, dostal sám jeho zavineným konaním, preto súd na takúto zmenu pomerov na jeho strane prihliadať nemôže, keď sám skončil v skúšobnej dobe pracovný pomer v Fortischem a.s., kde bol zamestnaný v čase od 09.07.2020 do 10.08.2020. Neobstojí ani tvrdenie lekára, dátum na potvrdení od lekára neuvedený, že vzhľadom k zdravotnému stavu, a to otrasu mozgu z roku 2015, je znevýhodnený v práci, pretože doteraz z dôvodu uvedeného ochorenia nemá priznaný ani DIČ. Otec detí si svojím konaním znemožnil sa zamestnať vo firme, kde je jeho otec vlastníkom firmy Global a riaditeľom je brat. Vo svojej výpovedi uviedol, že vo firme ho nezamestnajú, pretože je s nimi povadený. Súd bral do úvahy tú skutočnosť, že podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine, kde citované zákonné ustanovenie kladie dôraz na to, že rodičia majú povinnosť vyvinúť všetko úsilie na to, aby v rámci svojich možností a schopností dosahovali taký príjem, z ktorého by mohli plniť výživné na svoje deti v rozsahu, aby boli uspokojené ich odôvodnené potreby. V prípade pokiaľ jeden z rodičov zaujme taký postoj k získaniu zamestnania, prípadne plnenie si svojich pracovných povinností tak, že zamestnanie s určitým príjmom stratí, resp. také neprijme, môže súd pri určovaní výživného potom prihliadať na príjem, ktorý by pri riadnom plnení pracovných povinností mohol dosahovať. Nakoľko v danej veci bolo preukázané, že odporca sa do súčasnej situácie dostal jeho úmyselne zavineným konaním, rozhodol tak, že jeho

návrh na zníženie výživného zamietol. Súd aj s ohľadom na skutočnosť, že vyživovacia povinnosť voči plnoletému A. vo výške 95 eur zanikla rozhodnutím tunajšieho súdu 18Pc/16/2021 ku dňu 01.07.2021, mal za to, že je v schopnostiach otca detí si plniť zvýšené výživné u S. zo sumy 85 eur na sumu 170 eur mesačne od 01.06.2022. Zameškané výživné za čas od 01.06.2022 do júla 2022 (170-85x2) vo výške 170 eur súd otcovi povolil splácať spolu s bežným výživným v mesačných splátkach po 20 eur k rukám matky dovtedy maloletej S. a od plnoletosti t.j. od augusta 2022 do rozhodnutia vo veci (170-85x4) vo výške 340 eur súd otcovi povolil splácať spolu s bežným výživným v mesačných splátkach po 20 eur k rukám plnoletej dcéry S.. Súd zvýšil vyživovaciu povinnosť otca u maloletej Z. zo sumy 70 eur na sumu 140 eur mesačne od 01.06.2022. Zameškané výživné za čas od 01.06.2022 do rozhodnutia vo veci (170-70x6) vo výške 420 eur súd otcovi povolil splácať spolu s bežným výživným v mesačných splátkach po 20 eur k rukám matky maloletej Z..

4. Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie otec a uviedol, že sa s rozhodnutím súdu nestotožňuje, považuje ho za zmätočné a arbitrárne. Súd prvej inštancie pri rozhodovaní o zvýšení výživného na dcéru S. procesne pochybil. Pri podaní návrhu matky bola S. ešte maloletá, plnoletosť nadobudla dňa 18.08.2022, odkedy nadobudla aj plnú právnu spôsobilosť a v konaní mala vystupovať osobne, resp. prostredníctvom splnomocneného zástupcu. Dcéru S. v čase podania návrhu na súd až do 18.08.2022 zastupovala ako zákonná zástupkyňa matka a na toto obdobie jej bol ustanovený kolízny opatrovník. Súd prvej inštancie však dcéru S. na pojednávanie vôbec nepredvolal, nevypočul ju ako účastníčku konania, ako navrhovateľku vo veci zvýšenia výživného, aby sa vyjadrila k tvrdeniam matky uvedených v návrhu, ako aj k tomu, či vôbec žiada o zvýšenie výživného. Matka opomenula uviesť, že dcéra S. popri štúdiu pracuje brigádnickou formou, kde jej mesačný príjem je vo výške 300 eur a z tohto príjmu prispieva matka na spoločnú domácnosť. Na spoločnú domácnosť prispieva aj plnoletý syn A. sumou 100 eur mesačne, ktorý už je zárobkovo činný, aj keď sa v byte s matkou a sestrami väčšinu času nezdržiava. Matka tiež opomenula uviesť, že dcéra S. vlastní osobné motorové vozidlo, na prevádzku a údržbu ktorého si dokáže zarobiť. Otec nepopiera svoju zákonnú vyživovaciu povinnosť voči deťom, namieta to, že súd prvej inštancie pri dokazovaní pristupoval k otcovi neobjektívne, až zaujato a zohľadnil len skutočnosti a tvrdenia matky, pričom s tvrdeniami otca sa buď nezaoberal, alebo ich vôbec nezohľadnil pri svojom rozhodnutí. Súd prvej inštancie sa v rozhodnutí nevysporiadal s argumentáciou otca, že okrem vyživovacej povinnosti k S. a Z., otec má ďalšie dve vyživovacie povinnosti k synovi A. a dcére O., ktoré deti má otec so súčasou manželkou. Preto je rozhodnutie súdu nepreskúmateľné. Súd prvej inštancie bez bližšieho zdôvodnenia neakceptoval argumentáciu otca o jeho nepriaznivom zdravotnom stave, ktorý mu bráni v tom, aby mohol vykonávať lepšie platenú prácu. Súd len stroho uviedol v odôvodnení, že tvrdenie lekára neobstojí a otec sa mal dostať do súčasnej nepriaznivej situácie svojim zavineným konaním. Podľa súdu, tým, že otec skončil pracovný pomer v skúšobnej dobe v spoločnosti Fortischem, a.s., dostal sa do nepriaznivej situácie vlastným pričinením. Súd však nepovažoval za potrebné vziať do úvahy dôvod, ktorý viedol otca k ukončeniu pracovného pomeru, a to nepriaznivé pracovné podmienky a jeho zdravotný stav. Na strane otca išlo o zdravotné problémy, čo je dôležitý dôvod pre skončenie pracovného pomeru. Zdravotné problémy u otca stále pretrvávajú, preto požiadal o priznanie invalidného dôchodku. Súd prvej inštancie v odôvodnení rozhodnutia uviedol, že s ohľadom na skutočnosť, keď vyživovacia povinnosť voči synovi A. vo výške 95 eur mesačne zanikla ku dňu 01.07.2021, mal za to, že je v schopnostiach otca plniť zvýšené výživné na S. zo sumy 85 eur na sumu 170 eur mesačne a na maloletú Z. zo sumy 70 eur na sumu 140 eur mesačne. Z odôvodnenia rozhodnutia nie je zrejmé, ako súd dospel k takémuto záveru, keď mesačný príjem otca je vo výške 200 eur a otec má ďalšie dve vyživovacie povinnosti. Aj v tejto časti je rozhodnutie súdu nedostatočne odôvodnené a nepreskúmateľné. Otec si je vedomý svojej vyživovacej povinnosti, avšak vzhľadom na jeho majetkové pomery a zdravotný stav, nie je v jeho možnostiach a schopnostiach prispievať na výživu S. sumou 170 eur mesačne a na výživu Z. sumou 140 eur mesačne. Otec navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

6. Matka sa vyjadrila k odvolaniu otca a uviedla, že odvolanie neobsahuje také skutočnosti, ktoré by zásadne menili skutkový a právny stav danej veci, preto považuje rozhodnutie súdu prvej inštancie za vecne správne na základe dostatočne zistených právnych skutočností. Osobné auto je vo vlastníctve matky. Jedná sa len o príjem nepatrnej hodnoty, ktorý slúži na zabezpečenie základných potrieb študenta 3. ročníka gymnázia, pričom z takto získaného príjmu nie je prispievané matke na domácnosť. Na základe uvedeného matka žiada, aby odvolací súd nevyhovel podanému odvolaniu a potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie.

7. Kolízny opatrovník vo vyjadrení k odvolaniu otca uviedol, že zotrúva na svojom vyjadrení z pojednávania zo dňa 26.10.2022. Zníženie vyživovacej povinnosti otca nie je v záujme maloletej Z. a plnoletej S.. Vyživovacia povinnosť určená rozsudkom Okresného súdu Prievidza sp. zn. 6P/28/2022 zo dňa 26.10.2022 na maloletú Z. a plnoletú S. je primeraná veku a ich odôvodneným potrebám.

8. Krajský súd ako odvolací súd preskúmal vec podľa § 65 a § 66 zákona CMP bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 CSP a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné ako vecne správny potvrdiť podľa § 387 ods. 1 CSP spolu so súvisiacim výrokom o trovách konania, pričom v nadväznosti na § 387 ods. 2 CSP odvolací súd v celom rozsahu poukazuje na vecne správne odôvodnenie súdu prvej inštancie, s ktorým sa stotožňuje.

9. Odvolací súd preskúmaním veci dospel k záveru, že súd prvej inštancie vzal do úvahy všetky skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov účastníkov vyplynuli, neopomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané alebo vyšli počas konania najavo, výsledok hodnotenia dôkazov zodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z ustanovenia § 191 CSP. Pri rozhodovaní súd prvej inštancie použil správny právny predpis, správne ho vyložil a na daný skutkový stav ho aj správne aplikoval. Odvolací súd sa preto stotožňuje so skutkovými i právnymi závermi súdu prvej inštancie a z tohto dôvodu si odvolací súd aj osvojil dôvody napadnutého rozhodnutia, v celom rozsahu na ne poukazuje v zmysle § 387 ods. 2 CSP a k odvolacím námietkam otca dodáva nasledovné.

10. Podľa § 62 ods. 1, 2, 5 Zákona o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

11. Podľa ust. § 78 ods. 1 Zákona o rodine dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa menia pomery. Pri rozhodovaní o zmene výživného treba porovnať okolnosti dôležité pre určenie výživného tak v čase skoršieho rozhodnutia, ako aj v čase nového rozhodnutia. Zmenou pomerov sa rozumie výrazná zmena tých okolností (či už na strane oprávneného alebo povinného), ktoré boli podkladom predchádzajúceho rozhodnutia súdu o výživnom.

12. Každý rodič má povinnosť v prvom rade zabezpečiť výživu svojho dieťaťa a až následne má právo využiť zostávajúce prostriedky na uspokojovanie svojich vlastných potrieb, pričom zákon nerozlišuje, či ide o nevyhnutné životné potreby rodiča alebo iné potreby. Pre posúdenie schopnosti, možnosti rodičov v zmysle ustanovenia § 75 ods. 1 Zákona o rodine nie sú rozhodujúce jeho skutočné zárobkové, prípadne majetkové pomery, ale reálne zárobkové a majetkové možnosti dané jeho fyzickým stavom, nadaním, množstvom získaných vedomostí a pracovných skúseností. Priznané výživné v prípade, ak sa menia pomery možno vychádzať z ustanovenia § 78 ods. 1 Zákona o rodine zmeniť, pretože nie je rozhodnutím nemenným. Plynutím času môže nastať zmena pomerov tak na strane detí v dôsledku pribúdajúceho veku, zvyšovania nákladov na zabezpečenie odôvodnených potrieb ako aj na strane rodičov, a to zvýšením alebo znížením príjmov, prípadne existenciou iných okolností, ktoré môžu mať zásadný vplyv pri posudzovaní, či k zmene pomerov na strane, či už rodičov alebo dieťaťa došlo. Pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov podľa § 78 ods. 3 Zákona o rodine.

13. Nakoľko navrhovateľka S. v priebehu konania o zvýšenie výživného nadobudla plnoletosť dňa 18.08.2022, teda po podaní návrhu matky, odvolací súd sa najprv vysporiadal s odvolacou námietkou otca, že súd prvej inštancie procesne pochybil, keď v priebehu konania dcéra S. nadobudla plnoletosť, avšak súd ju nepredvolal a nevypočul, či žiada o zvýšenie výživného, pričom túto námietku vyhodnotil ako neopodstatnenú. Ustanovenie § 62 ods. 1 Zákona o rodine zdôrazňuje zákonnú povinnosť rodičov k deťom na plnenie vyživovacej povinnosti, zabezpečuje deťom výživné od ich rodičov do času, pokiaľ nie sú samy schopné sa živiť, pričom nerozoznáva deti maloleté a plnoleté a z hľadiska veku tieto nároky nediferencuje. Nadobudnutie plnoletosti podľa právnej úpravy v Zákone o rodine je významné len z procesno-právneho hľadiska (do plnoletosti dieťaťa možno konanie o určenie výživného začať aj bez návrhu, kým po dovŕšení plnoletosti len na návrh oprávneného). Ak bol návrh na určenie výživného, resp. návrh na zvýšenie výživného, podaný pred dosiahnutím plnoletosti dieťaťa, pokračuje v konaní

súd starostlivosti o maloletých aj po jeho plnoletosti s tým rozdielom, že plnoleté dieťa má už v ďalšom súdnom konaní samostatné procesné postavenie, z tohto dôvodu zaniká funkcia kolízneho opatrovníka a plnenie dávok výživného, ktoré sa stali splatnými počas nepĺnoletosti dieťaťa, uloží súd povinnej osobe priamo voči dieťaťu. Ak v konaní o výživnom pre maloleté dieťa rozhoduje súd až po nadobudnutí plnoletosti dieťaťa, je potrebné, aby plnoleté dieťa (navrhovateľ) v konaní uviedlo, či si uplatňuje nárok aj na dobu po dosiahnutí plnoletosti (R 18/1975, R 85/1983). Odvolací súd má za to, že v konaní pred súdom prvej inštancie nebolo potrebné, aby súd predvolal na pojednávanie navrhovateľku S., ktorá nadobudla dňa 18.08.2022 plnoletosť a nebolo ju potrebné vyzvať, ani vypočuť, či trvá na podanom návrhu o zvýšenie výživného, nakoľko skutočnosť, že navrhovateľka sa pripojila k návrhu matky a žiadala zvýšenie výživného, vyplynula z toho, že navrhovateľka S. dňa 20.09.2022 udelila matke G. N. splnomocnenie na zastupovanie navrhovateľky v predmetnom konaní.

14. Z obsahu spisu súdu prvej inštancie vyplynulo, že naposledy bolo o výživnom na navrhovateľku S. (predtým maloletú) a na maloletú Z. rozhodované rozsudkom Okresného súdu Prievidza č.k. 13P/35/2015-57 zo dňa 23.10.2015, ktorým bola schválená rodičovská dohoda tak, že otcovi sa zvýšila vyživovacia povinnosť na navrhovateľku S. zo sumy 45 eur mesačne na sumu 85 eur mesačne a na maloletú Z. zo sumy 40 eur mesačne na sumu 70 eur mesačne. V čase posledného rozhodovania súdom mala navrhovateľka S. 11 rokov, bola žiačkou 5. ročníka základnej školy, navštevovala dramatický krúžok, s ktorým bol spojený mesačný poplatok vo výške 5 eur. Maloletá Z. navštevovala materskú školu, kde sa uhrádzal poplatok vo výške 13 eur mesačne. Matka s otcom mali v tom čase ešte vyživovaciu povinnosť k už teraz k plnoletému A.. Náklady na stravu pre deti na základnej škole a v materskej škole predstavovali sumu 80 eur mesačne a 2 eurá mesačne na osobu za réžiu. Matka žila v spoločnej domácnosti s 3 maloletými deťmi (S., Z., A.) v dvojizbovom nájomnom byte a jej mesačné výdavky boli na nájom vo výške 210 eur, stravu vo výške 200 eur, obuv a ošatenie vo výške 30 eur na každé dieťa, drogériu a lieky vo výške 60 eur, školské pomôcky vo výške 10 eur. Matka bola v tom čase zamestnaná a dosahovala priemerný čistý mesačný príjem vo výške 500 eur. Otec bol v tom čase zamestnaný, dosahoval priemerný čistý mesačný príjem vo výške 525 eur, v roku 2015 otec uzatvoril ďalšie manželstvo. V súčasnosti má navrhovateľka S. 18 rokov, plnoletosť nadobudla dňa 18.08.2022, je študentkou 3. ročníka gymnázia v A., ktorá má mesačné výdavky na mobil vo výške 20 eur, cestovné 27 eur, ZRŠ 20 eur, poplatok za stužkovú 10 eur, nestravuje sa v školskej jedálni, nakoľko jej bola diagnostikovaná celiakia, s čím má zvýšené výdavky na stravu. Maloletá Z. má aktuálne 11 rokov, navštevuje 5. ročník základnej školy, má mesačné výdavky na školné vo výške 15 eur, tanečný krúžok vo výške 10 eur, dramatický krúžok vo výške 8 eur, cestovné vo výške 17 eur, školské pomôcky vo výške 11 eur. Aktuálne je matka aj naďalej zamestnaná, dosahuje priemerný čistý mesačný príjem vo výške 800 eur, žije v spoločnej domácnosti spolu s deťmi v trojizbovom obecnom byte. Matka má mesačné výdavky nájom vo výške 352 eur, elektrinu vo výške 30 eur, TV vo výške 7 eur, plyn vo výške 12 eur, internet vo výške 6,50 eur, mobil vo výške 23 eur, sporenie vo výške 30 eur, poisťky celkovo vo výške 72 eur (aj na deti), stravu vo výške 400 eur, obuv a oblečenie vo výške 80 eur na deti, hygienu, lieky vo výške 80 eur. V súčasnosti je otec zamestnaný, dosahuje priemerný mesačný príjem vo výške 200 eur netto, zabezpečuje konzultácie ohľadom vody, kúrenia s výkonom práce 2 až 3 hodiny denne. Otec žije v spoločnej domácnosti s manželkou a dvomi maloletými deťmi v dvojizbovom rodinnom dome, ktorý je vo vlastníctve jeho matky. Otec má ďalšie dve vyživovacie povinnosti k maloletému A. (nar. XXXX) a k maloletej O. (nar. XXXX). Otec má mesačné výdavky na plyn vo výške 100 eur, elektrinu a vodu vo výške 113 eur, mobil vo výške 50 eur, školné vo výške 35 eur, poisťky vo výške 25 eur. Manželka otca poberá rodičovský príspevok vo výške 330 eur mesačne.

15. Uvedené skutočnosti súd prvej inštancie správne posúdil v zmysle príslušných ustanovení Zákona o rodine tak, že nastala taká zmena pomerov na strane navrhovateľky S. a maloletej Z., ako aj na strane oboch rodičov, ktorá odôvodňuje zvýšenie vyživovacej povinnosti otca na navrhovateľku S. zo sumy 85 eur mesačne na sumu 170 eur mesačne a na maloletú Z. zo sumy 70 eur mesačne na sumu 140 eur mesačne. Súd prvej inštancie pri rozhodovaní o zvýšení výživného zobrať do úvahy jednak možnosti, schopnosti a majetkové pomery obidvoch rodičov, ako i vek navrhovateľky S., maloletej Z. a s tým spojené ich opodstatnené a nevyhnutné potreby. Z vykonaného dokazovania mal aj odvolací súd za preukázané, že došlo k zmene na strane matky v súvislosti so zárobnými pomermi, keď sa matke zvýšil mesačný príjem o 300 eur (v čase posledného rozhodovania mala mesačný príjem 500 eur netto, aktuálne dosahuje mesačný príjem 800 eur netto). Na druhej strane bolo potrebné prihliadnúť na skutočnosť, že sa matke zvýšili náklady na bývanie o 190 eur mesačne, ktoré náklady má aktuálne vo výške 400 eur (nájomné, elektrika, plyn) a v predchádzajúcom období mala výdavky v súvislosti s bývaním vo výške 210 eur, tiež sa jej zvýšili náklady na stravu. Od poslednej úpravy výživného

uplynulo 7 rokov a je nepochybné, že nastala podstatná zmena pomerov na strane navrhovateľky S. a maloletej Z., a to s ohľadom na celkový vývoj životných nákladov a zabezpečenie ich odôvodnených potrieb, keď navrhovateľka S. už nie je žiačkou základnej školy, ale aktuálne navštevuje 3. ročník gymnázia v A., teda mimo miesta svojho bydliska, čím sa zásadne zvýšili jej náklady, a to nielen v súvislosti s cestovaním a školskými pomôckami, ale aj s oblečením, obuvou, hygienou, stužkovou slávnosťou a predovšetkým v súvislosti so stravou, keď navrhovateľke S. bola diagnostikovaná celiakia, nemôže sa stravovať v školskej jedálni, čím nepochybne podstatne vzrástli výdavky na špeciálnu stravu. Zmena štúdia je rozhodovacou praxou všeobecne prijímaná za zmenu pomerov odôvodňujúcu zvýšenie vyživovacej povinnosti a výdavky spojené so vzdelaním, na ktorom by mal mať aj otec, ako osoba povinná výživou, prioritný záujem, sú natoľko zrejmu položkou, že na ne treba bezpochyby prihliadať. Vyživovacia povinnosť otca k navrhovateľke S., ktorá sa pripravuje štúdiom na strednej škole na svoje budúce povolanie, teda dieťaťu, ktoré nie je schopné sa samo živiť, tak naďalej trvá. K námietke otca, že navrhovateľka S. má príjem z brigádnickej činnosti a finančne prispieva matke na spoločnú domácnosť, odvolací súd uvádza, že príjem z brigádnickej činnosti, ktorý dosahuje navrhovateľka, je spôsobilý pokryť jej výdavky len nevýznamnou mierou, pričom nejde o stabilný príjem, slúži len na finančné prílepenie a nezbujuje povinnosti otca podieľať sa na úhrade výdavkov navrhovateľky v zodpovedajúcom rozsahu. Taktiež u maloletej Z. došlo k zmene pomerov, nakoľko už nenavštevuje materskú školu, ale je žiačkou 5. ročníka základnej školy a zvýšili sa jej náklady spojené so školskými potrebami, oblečením, obuvou, mimoškolskými aktivitami, keď navštevuje dramatický a tanečný krúžok, ako aj s inými odôvodnenými potrebami. Došlo tak k zvýšeniu výdavkov navrhovateľky S. a maloletej Z., jednak z objektívneho dôvodu všeobecne známej skutočnosti zvýšenia životných nákladov, resp. zvýšenia cien tovarov a služieb a jednak zo subjektívnych dôvodov, a to fyzického, fyziologického, kultúrneho a psychického rastu. Už len tieto osvedčené skutočnosti sú dôvodom pre zvýšenie výživného zo strany otca. Výdavky na navrhovateľku S. a maloletú Z. oproti predchádzajúcej úprave výživného podstatne vzrástli, pričom doposiaľ určené výživné na navrhovateľku S. vo výške 85 eur mesačne a na maloletú Z. vo výške 70 eur mesačne nepokrýva výdavky na ich výživu a matka nemôže znášať oveľa väčšiu časť nákladov na deti, a to aj vzhľadom na výkon jej osobnej starostlivosti o maloletú Z. a spolužitie s navrhovateľkou S. v jednej domácnosti.

16. K zmene pomerov došlo aj na strane otca, keď v čase predchádzajúceho rozhodnutia dosahoval priemerný mesačný príjem 525 eur netto, aktuálne je zamestnaný v spoločnosti Váhostav, s.r.o., kde dosahuje priemerný mesačný príjem 200 eur netto a pracovnú činnosť vykonáva 2 až 3 hodiny denne. Nakoľko nastali pomery odôvodňujúce zvýšenie výživného na navrhovateľku S. a maloletú Z., bolo potrebné vychádzať z možností, schopností a majetkových pomerov účastníkov, resp. bolo nevyhnutné aplikovať ustanovenie § 75 ods. 1 Zákona o rodine, z ktorého vyplýva princíp potenciality príjmov. Ide o inštitút výrazne ochraňujúci záujmy oprávneného (navrhovateľky a maloletej) a umožňuje súdu hodnotiť nielen životné okolnosti a pomery povinného otca, ktoré sú reálne dané, ale aj tie, ktoré by za určitých podmienok mohli existovať. Z uvedeného vyplýva, že pokiaľ otec v čase rozhodovania súdom prvej inštancie dosahoval podstatne nižší príjem, ako v čase posledného rozhodovania, bolo povinnosťou súdu skúmať dôvody takéhoto stavu, danej zmeny, situáciu na trhu práce, aktivitu otca smerujúcu k získaniu zamestnania a podobne. Pre záver súdu ohľadne potenciálneho príjmu je nevyhnutné mať dostatočné informácie o dosiahnutom vzdelaní a získaných pracovných zručnostiach a skúsenostiach. Otec namietal, že pre svoj nepriaznivý zdravotný stav nemôže vykonávať lepšie platenú prácu a v konaní predložil lekársku správu od všeobecného lekára, v zmysle ktorej je otec pre pretrvávajúce následky po otrase mozgu v roku 2015 (opakované bolesti hlavy a krčnej chrbtice) znevýhodnený v práci a vo výkonnosti, pričom predložená lekárska správa neobsahuje dátum vyhotovenia a nie je tak možné ustáliť, či u otca daný zdravotný stav aktuálne pretrváva. Pokiaľ by aj súd zobral do úvahy predloženú lekársku správu o otcovom zdravotnom stave, z uvedeného nevyplýva, že by otec nemohol vykonávať určitý druh pracovnej činnosti. Otec je vyučený inštalatér, aktuálne vykonáva prácu zabezpečovaním konzultácií ohľadom vody a kúrenia. Vzhľadom na uvedené súd prvej inštancie správne posúdil princíp potenciálneho príjmu otca zo zistených pracovných ponúk na trhu práce v spojení s možnosťami a schopnosťami otca. Súd prvej inštancie zisťoval voľné pracovné ponuky s miestom výkonu v Prievidzi na internetovom portáli www.sluzbyzamestnanosti.gov.sk <<http://www.sluzbyzamestnanosti.gov.sk>> ku dňu 20.09.2022 a našiel voľné pracovné miesto na pozícii inštalatéra s mesačným príjmom vo výške 800 eur brutto a na pozícii nákupcu, odborného pracovníka pre materiálové zabezpečenie a zásobovanie, s mesačným príjmom vo výške 1.200 eur brutto, ktoré pracovné miesto zohľadňuje aj otcom tvrdený nepriaznivý zdravotný stav. Súd prvej inštancie správne posúdil potenciálny príjem otca a v súlade so zistenými voľnými pracovnými miestami ustálil možnosť a schopnosť platiť výživné

na navrhovateľku S. vo výške 170 eur mesačne (s účinnosťou od 01.06.2022 k rukám matky a od nadobudnutia plnoletosti navrhovateľka od 18.08.2022 k rukám navrhovateľky) a na maloletú Z. vo výške 140 eur mesačne s účinnosťou od 01.06.2022. Je potrebné zdôrazniť, že otec si musí byť vedomý svojej vyživovacej povinnosti voči navrhovateľke S. a maloletej Z., pokiaľ nie sú schopné samostatne sa živiť i na úkor vlastnej životnej úrovne. Malo by byť preto v jeho záujme podieľať sa na výžive svojich detí podľa ich potrieb. Otcom namietané zvýšené výživné na deti, vzhľadom na vek navrhovateľky a maloletej, ich celkové nevyhnutné potreby, nemožno hodnotiť ako nadštandardné, s poukazom na štúdium navrhovateľky na strednej škole, vykonávanie povinnej školskej dochádzky maloletej a na všeobecnú znalosť cien základnej stravy, oblečenia, bývania, hygieny, bežnej zdravotnej starostlivosti, náklady spojené so štúdiom detí, školskými a učebnými pomôckami, pričom príjem matky nie je spôsobilý pokryť všetky výdavky na deti, ktoré sa osobne stará o maloletú, žije v spoločnej domácnosti aj spolu s navrhovateľkou a nezbavuje povinnosti otca podieľať sa na úhrade výdavkov detí v zodpovedajúcom rozsahu. Vyhodnotením rozhodujúcich skutočností odvolací súd dospel k záveru, že súdom prvej inštancie zvýšené výživné zo strany otca v prospech navrhovateľky a maloletej nepresahuje zodpovedajúci podiel na nákladoch daných vekom a ich odôvodnenými potrebami, súčasne nepresahuje limity dané osobnými, majetkovými a potenciálnymi finančnými možnosťami otca, kedy bola u otca zohľadnená jeho ďalšia vyživovacia povinnosť k dvom maloletým deťom. Túto sumu považoval teda aj odvolací súd za zodpovedajúcu zmeneným pomerom a súčasne táto suma spĺňa kritéria vyššie citovaných zákonných ustanovení.

17. S poukazom na správnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie o zvýšení vyživovacej povinnosti otca na navrhovateľku S. zo sumy 85 eur mesačne na sumu 170 eur mesačne a na maloletú Z. zo sumy 70 eur mesačne na sumu 140 eur mesačne, je potrebné konštatovať i správnosť rozhodnutia o vyčíslenom nedoplatku na zročnom výživnom za obdobie od 01.06.2022 do 18.08.2022 vo výške 170 eur pre navrhovateľku S. (povinnosť otca zaplatiť uvedený nedoplatok k rukám matky) a od 18.08.2022 do 26.10.2022 vo výške 340 eur pre navrhovateľku S. (povinnosť otca zaplatiť uvedený nedoplatok k rukám navrhovateľky) a za obdobie od 01.06.2022 do 26.10.2022 vo výške 420 eur pre maloletú Sofiu, pričom súd povolil otcovi splácať nedoplatok na zročnom výživnom, každý po 20 eur mesačne spolu s bežným výživným.

18. V danom prípade súd prvej inštancie dostatočne zistil skutkový stav a správne rozhodol, preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil.

19. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

20. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancie. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolania musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Rozsudky o výživnom sú vykonateľné doručením (§ 44 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok, ďalej len "CMP").

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, môže oprávnený podať návrh na vykonanie exekúcie u súdneho exekútora podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) alebo návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia u miestne príslušného súdu podľa CMP.

Rozhodnutie o peňažnej povinnosti vo vzťahu k maloletému možno vykonať cestou exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov a to exekúciou zrážkami zo mzdy a z iných príjmov, prikázaním pohľadávky, prikázaním pohľadávky z účtu v banke, prikázaním iných peňažných pohľadávok, postihnutím iných majetkových práv, exekúciou na obchodný podiel, predajom hnutelných vecí, predajom cenných papierov, predajom nehnuteľnosti, predajom podniku, príkazom na zadržanie vodičského preukazu.

Rozhodnutie, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému možno vykonať cestou súdneho výkonu rozhodnutia podľa CMP a to odňatím maloletého tomu, u koho podľa rozhodnutia nemá byť a odovzdaním tomu, komu bol podľa rozhodnutia zverený, alebo tomu, komu rozhodnutie priznáva právo na styk s maloletým po obmedzený čas, alebo tomu, kto je oprávnený neoprávnene premiestneného alebo zadržaného maloletého prevziať.